

Зведений індекс виробництва у 2016 році

Економіка України протягом 2016 року демонструвала ознаки поступового подолання негативних наслідків тривалої кризи, закріплення макроекономічної стабільності та відновлення економічного зростання.

Вперше з I півріччя 2012 р. у лютому 2016р. зведений індекс виробництва (ЗІВ) продемонстрував зростання з продовженням динаміки до прискорення. За підсумком 2016 року зростання ЗІВ оцінено Мінекономрозвитку на рівні 4,1% (падіння на 6,1% у 2015р.).

На відміну від попередніх років джерелами росту переважно виступили не зовнішні чинники (покращення ситуації на світових товарних ринках відбулося лише наприкінці року), а внутрішні: інвестиційний та споживчий попит в умовах послаблення загального інфляційного фону й покращення індексу ділових очікувань (за даними НБУ у IV кварталі 2016 р. становив 108,7%, проти 104% у IV кварталі 2015 р.). Разом з тим, негативний вплив зовнішнього середовища вдалось практично знівелювати.

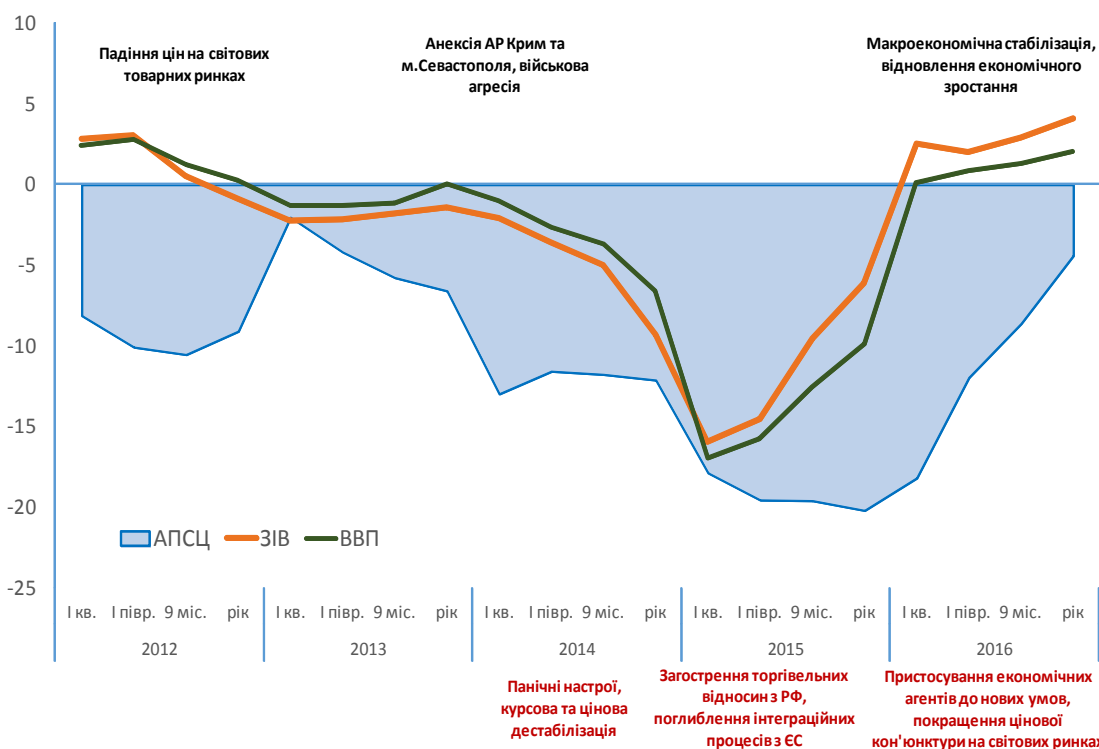
Традиційно реальний сектор економіки першим відчув ознаки відновлення ставши драйвером економічного зростання. Саме, завдяки промисловості (у 2016 році зростання вперше з 2011р. – на 2,4%) та сільському господарстві (зростання якого на 6,1% значно перевищило очікування через рекордний врожай зернових культур – попередні оцінки 66 млн. тонн), відбулось прискорення зростання ЗІВ. Найбільший темп зростання у 2016 році продемонструвало будівництво (на 13,1%). Додатково, через міжгалузеві зв'язки, зростання активізації сфери послуг посилилось завдяки торгівлі й транспорту. В той час як сфера фінансів (бюджетна й банківська) все ще залишалася слабкою.

В цілому за підсумками 2016 року зростання ВВП оцінюється Мінекономрозвитку орієнтовно на рівні 2% (як і закладено до державного бюджету).

«зведений індекс виробництва (ЗІВ) очікувано продемонстрував прискорення зростання на фоні закріплення відносної макроекономічної стабільності»

«джерелами росту переважно виступили внутрішні чинники: інвестиційний та споживчий попит»

Рис. 1. Динаміка ЗІВ, ВВП та АПСЦ, % до відповідного періоду попереднього року

АПСЦ – агрегований показник світових цін, що враховує динаміку світових цін на соняшникову олію, кукурудзу, пшеницю, мочевину, залізну руду та чорні метали.

Джерело. ДСС, Світовий Банк та Металторг, розрахунки Мінекономрозвитку

Табл. 1. Зміна обсягів виробництва та внески до ЗІВ за основними видами економічної діяльності у 2015-2016 рр., % до відповідного періоду попереднього року

ВЕД	Зміни обсягів виробництва, % до відповідного періоду			Внесок до ЗІВ, в.п.		
	2015	Січ-лист. 2016	2016	2015	Січ-лист. 2016	2016
Промисловість	-13,0	2,1	2,4	-6,8	1,1	1,2
Внутрішня торгівля*	8,3	4,4	4,5	1,5	0,8	0,8
Будівництво	-12,3	14,1	13,1	-0,8	0,8	0,8
Транспорт*	8,1	2,2	3,0	0,7	0,2	0,3
Сільське господарство	-4,8	2,9	6,1	-0,7	0,5	1,1
ЗІВ	-6,1	3,4	4,1	х	х	х

*розрахунки Мінекономрозвитку з урахуванням оперативної інформації Держстату щодо показників обороту оптової та роздрібною торгівлі, а також обсягів вантажообороту та пасажирообороту.

Джерело. ДСС, розрахунки Мінекономрозвитку

Ключовими чинниками впливу на динаміку ЗІВ у 2016 році виступали:

покращення інвестиційної динаміки підприємств на фоні позитивних фінансових результатів господарської діяльності та збільшення капітальних видатків з бюджету;

Довідково. За підсумком 9 місяців 2016 року позитивні фінансові результати діяльності підприємств становили 82 млрд. грн., обсяг капітальних видатків зведеного бюджету у 2016 році зріс на 56,2 % порівняно з 2015 роком до 73 млрд. грн.

розширення внутрішнього споживчого попиту, що відбувалось на фоні зменшення ставки ЄСВ, підвищення мінімальної заробітної плати (на 13,1% у 2016 році у середньозваженому розрахунку) та уповільнення інфляційних процесів завдяки збільшенню пропозиції продовольчих та непродовольчих товарів на внутрішньому споживчому ринку;

Довідково. За підсумком 11 місяців 2016 року реальна заробітна плата зросла на 8,8% (проти падіння на 21,1% у січні-листопаді 2015 року), що відповідним чином позначилось і на динаміці роздрібною торгівлі – зростання на 4% у 2016 році (проти падіння на 19,8% відповідно).

Примітка. Зниження навантаження на ФОП формує значний імпульс до перебудови структурних показників ринку праці. Так, за даними розподілу кількості працівників за розмірами нарахованої їм з/п за вересень 2016 р. істотно збільшилась частка працівників, яким з/п була нарахована в межах від 5000 до 10000 грн. з 18,1% до 24,9 % у вересні 2015р., частка працівників, які отримували з/п понад 10000 грн. з 4,9% до 8,4 %. Зазначена динаміка відбувалась на фоні зменшення частки працівників, які отримували з/п до 5000 грн. з 77% до 66,7%.

Вагомим компенсуючим чинником зростання тарифів на ЖКП у поточному році виступало зростання обсягів субсидій, призначених домогосподарствам для відшкодування витрат на оплату ЖКП. Так, у 2016 році обсяги субсидій на оплату ЖКП збільшились до 5,7 млрд. грн., що у 3,5 рази більше ніж у 2015 році (за даними Держстату).

несприятлива цінова кон'юнктура на світових товарних ринках вітчизняного експорту;

Довідково. За даними провідних аналітичних агентств, у т.ч. Світового банку та МВФ, світові ціни на чорні метали зменшилися на 4,6% (у середньорічному розрахунку у 2016 році порівняно з 2015 роком), кукурудзу – на 6,2%, пшеницю – на 18,5%, карбамід – на 28,1%. На залізну руду ціни збільшились на 4,6%.

адаптація економічних агентів до нових умов функціонування.

Очікування

Загалом у 2017 році прогнозується подальше закріплення позитивних ознак, отриманих у 2016 році. Так, у I кварталі 2017р. (у розрахунку до відповідного періоду 2016р.) очікується помірне зростання ЗІВ. Джерелом зростання, в першу чергу, виступатиме внутрішній споживчий попит, розширення якого відбуватиметься під впливом збільшення рівня мінімальної з/п. Також деяку підтримку надасть подальше поліпшення ситуації на окремих світових товарних ринках (зокрема, чорних металів та залізних руд, що наприкінці 2016р. продемонстрували стрімке зростання цін), а також продовження реалізації перспективних інвестиційних проектів.

Методологічні роз'яснення.

Зведений індекс виробництва товарів та послуг за основними видами економічної діяльності (ЗІВ) відображає динаміку діяльності виробничої сфери національної економіки у відповідному періоді.

ЗІВ розраховується на базі звітних даних по індексах фізичного обсягу виробництва ВЕД "Сільське господарство", ВЕД "Добувна промисловість і розроблення кар'єрів", ВЕД "Переробна промисловість", ВЕД "Постачання електроенергії, пари, газу та кондиційованого повітря", ВЕД "Будівництво", ВЕД "Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність" та ВЕД "Оптова та роздрібно торгівля".

Зважаючи на те, що виробнича сфера в обсязі ВВП займає близько 55%, ЗІВ має тісний кореляційний зв'язок з динамікою ВВП. Тому, оціночний показник ВВП розраховується, виходячи з ретроспективної кореляційної залежності між ЗІВ та ВВП.

«близько третини зростання ЗІВ за підсумком 2016 р. було забезпечено промисловістю і більше ніж чверть – сільським господарством»

«стан розвитку економіки у I кв. 2017 року визначатиметься дією різноспрямованих факторів»